

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2022/42

Karar Sayısı:2022/42

Karar Tarihi:21/4/2022

R.G. Tarih - Sayı:Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun geçici 6. maddesinin Anayasa'nın 10., 13. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Davacı işçi sendikasının, toplu sözleşme yapma yetkisini haiz olduğunun tespitine karar verilmesi talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu geçici 6. maddesi şöyledir:

“GEÇİCİ MADDE 6 - (1) (Mülga: 10/9/2014 - 6552/144 md.)

(2) (Değişik: 30/05/2019 - 7176/17 md.)Mülga 2822 sayılı Kanunun 12 nci maddesine göre Bakanlıkça yayımlanan 2009 Temmuz istatistiğinde kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu üyesi bulunduran işçi sendikaları ile 2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikalarının bu fıkrayı değiştiren maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapacakları yetki tespit başvuruları 41 inci maddede yer alan işyeri veya işletme çoğunluğu şartlarına göre sonuçlandırılır.

(3) (Mülga: 4/4/2015 - 6645/81 md.)

(4) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce başlamış toplu iş sözleşmesi görüşmeleri ve toplu iş uyuşmazlıkları mülga 2822 sayılı Kanun ve bu Kanuna dayalı tüzük ve yönetmeliklere göre sonuçlandırılır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (İçtüzük) hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Onur MERCAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların

çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme 6356 sayılı Kanun'un geçici 6. maddesinin iptalini talep etmiştir. Anılan maddede mülga 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 12. maddesine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yayımlanan 2009 Temmuz istatistiğinde kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu üyesi bulduran işçi sendikaları ile 2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikalarının 30/5/2019 tarihli ve 7176 sayılı Kanun'un 17. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapacakları yetki tespiti başvurularının 6356 sayılı Kanun'un 41. maddesinde yer alan işyeri ve işletme çoğunluğu şartlarına göre sonuçlandırılacağı, anılan Kanun'un yürürlük tarihinden önce başlamış toplu iş sözleşmesi görüşmeleri ve toplu iş uyuşmazlıklarının ise mülga 2822 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayalı tüzük ve yönetmeliklere göre neticelendirileceği hükme bağlanmıştır. 7176 sayılı Kanun'un 17. maddesi, anılan Kanun'un 22. maddesi uyarınca 12/6/2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4. Bakılmakta olan davanın konusu ise davacı sendikanın 7/9/2020 tarihli yetki tespitine yönelik başvurusunun, kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde biri oranında üyesinin bulunmaması nedeniyle reddine yönelik 10/9/2020 tarihli işlemin iptali ile toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili olduğunun tespiti talebine ilişkindir. Bu itibarla davanın konusu 6356 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden önce başlamış toplu iş sözleşmesi görüşmeleri ve toplu iş uyuşmazlıklarıyla ilgili olmadığı gibi yetki talebinde bulunulan tarihin 7176 sayılı Kanun'un 17. maddesinin yürürlük tarihi olan 12/6/2019 tarihinden bir yıl sonrasına ilişkin olması sebebiyle itiraz konusu kuralın bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

5. Açıklanan nedenle bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmayan kurala ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

6. Kaldı ki 6216 sayılı Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda anılan fıkrada sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği belirtilmiş; fıkranın (a) bendinde "*İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı*" Anayasa Mahkemesine gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır.

7. İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

8. Bu bağlamda itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 10., 13. ve 90. maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğu ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmemiştir. Bu itibarla başvurunun yöntemine de uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

III. HÜKÜM

18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun geçici 6. maddesinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma

Esas Sayısı:2022/42
Karar Sayısı:2022/42

imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 21/4/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR